

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی اردبیل

دانشگاه علوم پزشکی اردبیل

دانشکده پزشکی

پایان نامه جهت اخذ درجهٔ دکترای حرفه ای رشته پزشکی

عنوان

مقایسه پیامدهای روان‌شناختی بر اساس مهارت‌های مقابله‌ای و

ویژگی‌های شخصیتی در والدین کودکان بستری در PICU با

والدین کودکان بستری در سایر بخش‌های بیمارستان بوعلی شهر

اردبیل در سال ۱۳۹۸

نگارش:

رضا حقی

اساتید راهنما:

دکتر منوچهر براک

دکتر بهنام مولایی

استاد مشاور:

نازیلا وثوقی

اسفند ۱۳۹۹

شماره پایان نامه: ۸۵۰-

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

گواهی اصالت پایان نامه

اینجانب رضا حقی دانشجوی مقطع دکتری رشته پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل تایید می‌نمایم که :

- این پایان نامه بر اساس نتایج بررسیها/ تحقیقات انجام یافته توسط اینجانب تحت راهنمای آقای دکتر منوچهر براک و آقای دکتر بهنام مولایی بوده و بوسیله خودم انشا گردیده است و در صورت استفاده از نتایج پژوهش ها و یا آثار دیگران بلافاصله به مرجع مورد استفاده استناد شده است و در قسمت منابع و مأخذ مشخصات مرجع به طور کامل ذکر گردیده است.

- مسئولیت صحت مطالب مندرج در این پایان‌نامه به طور کامل با اینجانب است.

- این پایان نامه قبلاً برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح ، پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی ارائه نشده است.

- کلیه حقوق مادی و معنوی این پایان‌نامه و هر گونه محصول مستخرج از آن اعم از مقالات، چاپ کتاب و ثبت اختراع به دانشگاه علوم پزشکی اردبیل تعلق دارد و هرگونه استفاده از اطلاعات و یا نتایج، واگذاری اطلاعات به افراد دیگر، چاپ، تکثیر، نسخه‌برداری، ترجمه و اقتباس از این پایان‌نامه بدون اخذ اجازه کتبی از دانشگاه علوم پزشکی اردبیل ممنوع است.

- کلیه مقالات مستخرج از این پایان‌نامه تحت نام دانشگاه علوم پزشکی اردبیل (Ardabil University of Medical sciences) به عنوان وابستگی نویسنده اول یا مسئول و با اطلاع و اجازه تمامی اساتید راهنما و مشاور به چاپ رسیده یا خواهد رسید.

- چنانچه در هر مقطع زمانی، خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را می پذیرم و دانشگاه مجاز است با اینجانب مطابق با ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت برخورد قانونی، هیچ گونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی دانشجو

امضا و تاریخ

- بدینوسیله **اصال و صحت** نتایج این پایان نامه مورد تأیید اینجانبان، دکتر منوچهر براک و دکتر بهنام مولایی استاد راهنما می باشد.

نام و نام خانوادگی استاد راهنما

امضا و تاریخ

تقدیم

به نام خدا

خدای را بسی شاکرم که از روی کرم، پدر و مادری فداکار نصیب ساخته تا در سایه ی درخت پر بار وجودشان بیاسایم و از ریشه ی آن ها شاخ و برگ گیرم. والدینی که بودنشان تاج افتخاری است بر سرم و نامشان دلیلی است بر بودنم چرا که این دو موجود مقدس پس از پروردگار، مایه ی هستی ام بوده اند، دستم را گرفتند و در این وادی پر از فراز و نشیب زندگی، چگونه راه رفتن را به من آموختند. و تقدیم به خواهر

عزیزم که در این مسیر چندساله همواره از
دلگرمی هایش بهره بردم.

آموزگارانی که برایم زندگی و انسان
بودن را معنا کردند.

حال این برگ سبزی است تحفه ی
درویش تقدیم به آستان آنان...

تشکر و قدردانی

سپاس خدای را که سخنوران، درستودن او
بمانند و شمارندگان، شمردن نعمت های او
ندانند و کوشندگان، حق او را گزاردن
توانند. اکنون که باید آغازی بر یک پایان
بنگارم، بر خود لازم می دانم که از اساتید

راهنمای محترم جناب آقای دکتر منوچهر
براک و جناب آقای دکتر بهنام مولایی و
استاد مشاور گرانقدر سرکار خانم نازیلا
وثوقی به خاطر راهنمایی های ارزشمند
نهایت تشکر و قدردانی را نمایم.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	چکیده
	فصل اول مقدمه
۴	۱-۱-مقدمه و بیان مسئله
۹	۱-۲-اهداف
۹	۱-۲-۱-هدف کلی مطالعه
۹	۱-۲-۲-اهداف اختصاصی
۱۱	۱-۲-۳-فرضیات تحقیق:
۱۴	۱-۳-تعریف واژه ها
	فصل دوم بررسی متون
۲۰	۲-۱-مبانی نظری
۲۰	۲-۱-۱-مهارت های مقابله ای
۲۰	۲-۱-۱-۱-مقدمه
۲۰	۲-۱-۱-۲-تعریف
۲۱	۲-۱-۱-۳-تدابیر و منافع مقابله ای
۲۲	۲-۱-۱-۴-انواع مقابله
۲۳	۲-۱-۱-۵-انواع مقابله های کارآمد
۲۳	۲-۱-۱-۶-مقابله متمرکز بر مسئله
۲۵	۲-۱-۱-۷-مقابله متمرکز بر هیجان
۲۶	۲-۱-۱-۸-مقابله های ناکارآمد و غیر مفید
۲۹	۲-۱-۲-شخصیت
۲۹	۲-۱-۲-۱-تعریف شخصیت
۳۰	۲-۱-۲-۲-عوامل به وجود آورنده شخصیت
۳۱	۲-۱-۲-۳-مقایسه اثر محیط و ژنتیک بر شخصیت

۳۲	.....۲-۱-۲-۴- بررسی اثار محیط بر اشتراکات و تفاوت های فرزندان در یک خانواده.....
۳۲	.....۲-۱-۲-۵- پنج بعد اصلی شخصیت.....
۳۳	.....۲-۱-۲-۶- اختلالات شخصیت از نگاه روان شناسی.....
۳۳	.....۲-۱-۲-۶-۱- اختلال شخصیت مرزی.....
۳۹	.....۲-۱-۲-۶-۲- اختلال شخصیت ضد اجتماعی.....
۴۴	.....۲-۱-۲-۶-۳- اختلال شخصیت نمایشی.....
۴۸	.....۲-۲- بررسی متون.....
	فصل سوم ۵۶ مواد و روش کار
۵۷	.....۳-۱- نوع مطالعه.....
۵۸	.....۳-۲- جامعه مورد مطالعه و روش نمونه گیری.....
۶۰	.....۳-۳- روش گردآوری اطلاعات.....
۶۳	.....۳-۴- معیارهای ورود به مطالعه.....
۶۴	.....۳-۵- معیارهای خروج از مطالعه.....
۶۴	.....۳-۶- ملاحظات اخلاقی.....
۶۵	.....۳-۷- محاسبات آماری.....
۶۶	.....۳-۸- جدول متغیرها.....
	فصل چهارم ۶۷ نتایج
۶۸	.....۴-۱- نتایج توصیفی و استنباطی.....
	فصل پنجم بحث و نتیجه گیری
۸۱	.....۵-۱- بحث.....
۸۶	.....۵-۲- جمع بندی و نتیجه گیری.....
۸۷	.....۵-۳- پیشنهادات.....
۸۸	.....منابع.....

فهرست جداول

- جدول ۱-۴ توزیع فراوانی متغیرهای دموگرافیک افراد مطالعه ۶۹
- جدول ۲-۴ بررسی و مقایسه رتبه های ریز معیارهای استرس، اضطراب و افسردگی در دو گروه ۷۰
- جدول ۳-۴ بررسی و مقایسه میانگین نمره مهارت های مقابله ای در دو گروه ۷۱
- جدول ۴-۴ بررسی و مقایسه رتبه های ریز معیارهای پرسشنامه سوم در دو گروه ۷۲
- جدول ۵-۴ مقایسه نتایج مهارت های مقابله ای و ویژگی های شخصیتی در گروه PICU ۷۳
- جدول ۶-۴ مقایسه نتایج مهارت های مقابله ای و ویژگی های شخصیتی در گروه اطفال دو ۷۵
- جدول ۷-۴ مقایسه نتایج میزان استرس، اضطراب و افسردگی با ویژگی های شخصیتی در گروه PICU ۷۶
- جدول ۸-۴ مقایسه نتایج میزان استرس، اضطراب و افسردگی با ویژگی های شخصیتی در گروه اطفال دو ۷۷
- جدول ۹-۴ مقایسه نتایج مهارت های مقابله ای با استرس، اضطراب و افسردگی در گروه PICU ۷۸
- جدول ۱۰-۴ مقایسه نتایج مهارت های مقابله ای با استرس، اضطراب و افسردگی در گروه اطفال دو ۷۹

فهرست علايم اختصاری

PICU: Pediatric Intensive Care Unit

PTSD: Post-Traumatic Stress Disorder

DASS: Depression Anxiety Stress Scales

NEO-FFI: Neuroticism Extraversion Openness-Five Factor Inventory

BPD: Borderline Personality Disorder

DSM: Diagnostic and Statistical Manual

مقایسه پیامدهای روان‌شناختی بر اساس مهارت‌های مقابله‌ای و ویژگی‌های شخصیتی در والدین کودکان بستری در PICU با والدین کودکان بستری در سایر بخش‌های بیمارستان بوعلی شهر اردبیل در سال ۱۳۹۸

چکیده

زمینه: پیامدهای ناشی از بیماری و بستری شدن کودک، یکی از منابع اصلی تنش‌های روانی برای خانواده می‌باشد. والدین برای کاهش این پیامدها، از مهارت‌های مقابله‌ای مختلفی استفاده می‌نمایند. انتخاب نوع راهبرد مقابله‌ای والدین، تاثیر بسیار مهمی بر چگونگی کنار آمدن با استرس‌ها دارد. ویژگی‌های شخصیتی والدین در این انتخاب از اهمیت بسزایی برخوردار است. به جهت حفظ آرامش روانی در والدین و کودکان و ارائه بهتر خدمات بهداشتی-درمانی، شناسایی این پیامدها ضروری می‌باشد.

هدف: تعیین و مقایسه پیامدهای روان‌شناختی بر اساس مهارت‌های مقابله‌ای و ویژگی‌های شخصیتی در والدین کودکان بستری در PICU با والدین کودکان بستری در سایر بخش‌های بیمارستان بوعلی شهر اردبیل در سال ۱۳۹۸.

مواد و روش کار: این پژوهش یک مطالعه مقطعی-تحلیلی می‌باشد. جامعه پژوهش شامل کلیه والدین کودکان بستری در مرکز آموزشی-درمانی بوعلی اردبیل می‌باشد. تعداد ۱۰۵ نمونه از بین والدین کودکان بستری در PICU و ۱۰۵ نمونه از بین والدین کودکان بستری در سایر بخش‌ها انتخاب شد. نمونه‌های دو گروه، همسانسازی شد. در این مطالعه، پرسشنامه دموگرافیک، پرسشنامه مهارت‌های مقابله‌ای لازاروس-فولکمن، پرسشنامه استرس، اضطراب و افسردگی DASS و فرم کوتاه پرسشنامه ویژگی‌های شخصیتی NEO استفاده گردید.

نتایج: در مقایسه والدین کودکان بستری در PICU با سایر بخش‌ها، میزان استرس ($P < 0.001$) و افسردگی ($P = 0.007$)، راهبرد مقابله‌ای هیجان‌محور ($P < 0.001$) و ویژگی شخصیتی روان‌رنجوری ($P = 0.004$) در والدین کودکان بستری در PICU به طور معنی‌داری بیشتر بود. همچنین مشخص گردید که بین مهارت مقابله‌ای هیجان‌محور در گروه PICU با معیارهای شخصیتی روان‌رنجوری و برون‌گرایی-درون‌گرایی، ارتباط معنادار مستقیم، و با مولفه شخصیتی اشتیاق برای کسب تجارب تازه، ارتباط معنادار معکوس وجود دارد.

نتیجه‌گیری: والدین کودکان بستری در PICU به طور معنی‌داری در معرض آزدگی روانی هستند. لذا بهره‌مندی آنان از خدمات و حمایت‌های روانی بسیار ضروری به نظر می‌رسد.

کلمات کلیدی: استرس، اضطراب، افسردگی، مهارت مقابله‌ای، ویژگی شخصیتی، بخش مراقبت‌های ویژه

کودکان